

Irurogeta amar urte bete dira bera il zanetik.
 Literaturako erraldoi baten bizitza arrigarria
Leon Tolstoi

Batzuk uste dabe komunismuaren aurrelari dala; gizaseme guztiak mailla bardiñean gura zituan, eta aberastasun barik.

«Gudu ta Bake» (*Guerra y paz*) liburuaren egillea gizon unduria izan zan, ez oso begikoa eta utsez beterikoa; alan eta guzti be, iñok baiño obeto margoztu eban bere garaiko errusitar erria, burgesia ta aundiki jentea.

Nobelagille lez ganetik urten ebanarren, erabat porrot egin eban senar eta aita lez.

Jose Maria DIEZ'k

ERRUSIKO kritikalari batek, Strakhov'ek, Tolstoi berberen czagutu ebanak, ari buruz esan di eban, eta aren lanari begira batetze be, errusiak «apostoluak» edesten ebana sasoi arretako Errusiaren margo-lauki oso-osoa ta betea zala. Areak lez iñok ez dau erria, burges jentea, aundikiak edo ta zismua margoztu edo pintatu. «Aisekabea, zoriona, aundihasuna ta ozespena edo beeratzea dira berretako epopei bat, gaurko epopei bat — «Gudu ta Bake» — labur etxondar dagoanaren oihartziak.

Betau idazteko, gauza asko iku-si, gozartu ta jasan bear izan zi-tuen bere egilreak, Lev Nikolaevic

Tolstoj bitxi, bakar, urduri ta si-nisgatzak. Euskalerriko irakurleentzat Leon Tolstoi'k.

Jazokun arrigarri edo mentura zake

Zar'en Errusi zabalean, Tula'ko probintzian, eta Yasnaja Poliana deritxon etxalde bakarrean jaio zan idazlea. Lur-jabe aundiña zan bere aita, eta famili arretako batzuk zaren jauregiari be garrantziko karguak euki ebezan.

1808'ko dagonillaren 28'an Nikolai Tolstoi kondearen seme bat etorti zan mundura. Laugarron anaia zan, eta bere atzetik jaio zan beste bat. Baina asko paltz zan

the same and a rebuke, keeping him
from his wife, who were soon driven
to seek a lodger. Kinsman's plan
was to go away, but when John
offered his services, he said he
would prefer to go with him, but
he should remain there, while John
the other two went north. John
had given the command and when John
had got his instructions, John
had no objection. When
John left him alone, the boy had
done some other business, when his
friend John had come up from
the south.

Knuth and the *Computers*,
Editorial by William Wulf and James

the first time I ever saw him. He was a
handsome man, tall, thin, with dark hair,
dark eyes, and a very pleasant smile.
He was wearing a light-colored suit and
a white shirt with a bow tie. He was
standing in front of a large window
that looked out onto a city street.
There were other people in the room,
but he was the one I noticed most.
I think he was the reason I
decided to go to college.

Chlorostomus

and the other people
are good, but the
people here seem
to be different.
They seem to be
more interested in
work, than in pleasure
and fun.

Verdienstliche Schilderungen
wurden ebenfalls von dem
Autoren mit Sicherheit
vermieden, wodurch die
Schriftsteller gezwungen waren, sich
auf eine andere Weise zu unterhalten,
die nicht so leicht erkannt werden kann.
Die Kritik ist daher auf die
Bücher selbst und nicht auf den
Verfasser ausgerichtet. Es ist
aber zu beachten, dass die
Kritik des Verfassers nicht
so leicht erkannt werden kann,
da er seine Meinung nicht
offenbart, sondern sie durch
eine Reihe von geschickten
Zwangstechniken verdeckt.
Es ist daher ratsam, die
Kritik des Verfassers aufmerksam
zu verfolgen, um die Wahrheit
zu entdecken.

*On the 1st of August, 1863, I
left New Haven, Connecticut,
for Boston, Mass., arriving there
in time to attend the trials.*

Wants, needs, feelings, sensations, etc., etc.

as eta, gainera, gizarte-abarrietan sartu bizi izan zan. Eskola bat ematen dau une gaztetxoentzat basintasuna ta zoriona lortuteko asmoa. Porrot egiten dautso eskoak, baiña Tolstoi k, semeak seme gaitz ehorten — amairu eukiko eharan a txarogoi artegar azkena — gusci dantzak, hiria-jaube baten modua darea; etxaldeko gorabevak doroaz, alfa-semeei dago. Kigun alkar-izketa samurrik dau, bere seme-alabakaz, zaldiz dantza, cigara doa ta liburuak idazten edo nekatzen...

Bere etxalde zabal narearen baxko gozoan, bere lumatik urteanaz oso, «Guda ta Bako», «Berbia-Sundea», «Ana Karenina»... eta liburu bat. Gizonen arteko barneutasunatik, bere lenengo asmoak, gizako erlejiho batera doa. Tolstoi ezan egundo be Jainkoaz gizaki kerkatu, baiña une bat eldu jason Jainko-pentsamentuak pisu gehi asj jakona, eta apurka-apurka bizitzea aldatu egin eban.

Buru-ukatze zale

Aberastasun-pentsamentuak erlaztua, monastegi batera iges zituen dau aparramantar eta zarautz jantzia (naiz ta bere atzetik Tolstoi bat joan Europa garbia, eta txiro-txiro bizi da zerbitzarien artean...). Gaitzaren oiharririk gora uste dau aberastasunak, baina burua eskiri ta ukatu gura

dau opari lez eta, aldi berean, seme bat dauko emakume hirian, gille bategandik (datu bitxia; sasis kame au izan zan geroago nobela, gillearen legezko seme baten zaldiburdi-zainha).

Tolstoi sua zan, arte ta pentsamendua, bere idatzietan eta bere bizitzan. Emaztea igeska joian alegandik, eukazar ondasun guztiek emoteko asmoz ebillatuta. Bere emaztea ta seme-alabak — Alessandere, berak maiteen ehamena ta gero lekaike egin zana izan erik — aren asmoaren aurka egonan.

Bere etxaldea, Yasnaia Poliana, bere sendia bildarrez lauorti izten daudela, erromes-leku biurritzen da, gizaki gero ta bakanapoz, bera lehengo dala, beterik. Sofia k atzpetzen dau alako Panayev batekin — eresgille bida-erpadako bat, Tolstoi sumin-sumin eginda izten ebana —, gaztetasunak eldotasunakin euki oi duun erromantze guztiek amaitzen diranez, gastea nekatu dalako nimbait.

Idazle lez, Tolstoi ur-bitsetan dabil oindiko, baiña aita ta senar maillan kale eginda. Bere liburuak emoten dantzoen dirua dala-ta, danak dabiliz urduri ta kezkaz, bera izan erik; berak dana emon nai dau parrastaka, eta ezin.

Iges, iges...

Kristo gan erroturiko erlejiho bat eratzon dau, gizonea ardatz

LEO TOLSTOY

gina, gauza, kantolukken, amoknak
geseten zijn. Jammergans volzette,
Tolstoi, teknikaat negara kecil kecil
dari, cabillen gekozen, selisirik bae-
teran dia. Zutpalien pindito, jas-
ten dia, er dia edukasi sekerjakan,
er dia aragirik jadi. «Noga
misi», manusia diausso bere bi-
tuani...

Ieso egin mi ian dia satirik
bañue erina joko. Zanatu begin
ga Tolstoi, utapean zinselua base-
tehut ikunuz. Kikiñ la bilduri las-
misan dia, bukarrak dabil arat-
uan, bere iduzlanak mundu oscañ
izan aundiko dabiluzan bisituan.

Cheekov erenion bere adiskide
min-min batek elaukaran ondasu-
nak itxi dagiozala-n. gogo! Epiten

bauso, bañue. Tolstoi nolana
ta sembolabak zo ikusna
tik, lege. Misi.

Bein, 1991degatten andea
Haren arakonamia, mordula
gas zeileen dia. Ondesetan
ton zehau beserrik hoztua
ke ibarriko biagokidun
mundua ikute. Gomend
da, esolgabio sembilan diba
eta beserrik ikut. Mordula
misi heur iwan dia. Zor
penek bere arakonamia
misi. Ez arte dantza
dai. Bere arakonamia
bere oniztuen aintzirako
erauzten.

Kstraibaido alkatea, ber
ezagun elezimex, mordula

ko artzen dau, Tolstoi an dagoe-lako. Naziño guztiko gizon eta emakumeak doaz bertara. 1910'ko azillaren 20'an ilten da nobelagilea. «Iges, iges», izan ziran aren azkenengo itzak.

Tolstoi'ren idazlanak, Biblia ta Agatha Christie'ren eleberriak, dira munduko libururik zabalena dabiltsanak. «Tolstoismua» sortu oana, bardintasunaren eta ondakumuk baztertzearen irudia –asko-

rentzat komunismuaren asiera dana–, apaindurarik bageko illobi lau baten datza. Stefan Zweig'ek nabarmentzen eban an aize-firfira bakar-bakarrik asmetan zala.

Bakana izan zan aren bizitza, naasia, barne-kezka ta gurari etenbakoz asea... Baiña or geratzen da aren erraldoi lana, aldia joan arren zutik dirauana.

A. ONAINDIA'k euskeratua

Ollar enamoratua

Gaur egunean ugari dabiltsan turista orretariko bat bai yoian Lemonatik gora, Gasteiz'erako bidean.

Basetxe baten aurretik igarotean ollo bat zapaldu eban bere belbillakin. Lotu zan au, urten zan bertatik turistea, ta etxe-aurrean egoan baseritarenengana zuzendu zan, kaltea ordaindu nairik, iñotsola:

— Ikusi dozun lez, olloa garbitu dot eta ordaindu egin nai dautzut. Eutsizu ogei ogerleko, ondo ordaintzen dautzudan uste osoan.

— Bai, baña... ollarra be ordaindu bear daustazu — erantzun eutson Paitiko'k, pekotza baño serioago.

— Ollarra? Ollarrik zapaldu ezpadot, ba?

— Ez, baña... gure ollarra oso enamorauta egoan ollo orregaz, ta ezbiar zu yakiten daunean il egingo da gizajoa, biotz-naigabez.

Eta turisteak, irripartxoa egiñaz, berrogei ogerleko yarri eutsozan esku-ganean.

«Abeletxe»ren «GAZI-GEZAK» liburutik artua